

A Közgazdasági Politechnikum lapja

Poligráf

XXI. évfolyam 2. szám - 2011. október 19.

Emlékeztető az Iskolatanács 2011. október 11-i üléséről

Jelen voltak:

Osztályok	Diákok	Szülők
DolcEVita	Neuman Félix	Fincza Erika
ZÓNA	Csányi Dániel	Eckendorfer Zoltán
JOKER	Füstös Viktor	Kerekes Mónika
CarpediM	Geiszlinger Gergely	Tóth Krisztina
L-ME	Szabad Zsuzsanna	Horváth Anna
NOVA	Ruzsa Rania	–
Déjà vu	Szilágyi Benjamin	Kocsis Anikó
HaRibó	Dáva Liza	Szántó Katalin
Manna	Hahn Zsófia	Török Katalin
Fibonacci	–	Philipp Tibor
Hoppá	–	Rékasiné Barek Csilla
ZOÉ	–	Kisberk Mária
CLASS	Macudzinski Elza	Macudzinski Gabriella
NEON	Szász Hanna	Halmos Júlia
Poligon	–	–
ADSL	Pivarnyik Balázs	Holly Tünde
Színe-JáVa	–	Farkas Éva
TiBor	Molnár Péter Miklós	Bartokné S. Tóth Krisztina
Tanerók	Diósi Alojzia, Hartmann Ibolya, Jakab Judit, Szász Kata	
Vendégek	Kocsis Márta tanár, Lukács Laura Manna	

Napirendi pontok:

1. Bemutatkozás
2. Az Iskolatanács működése
3. A pedagógiai vezető beszámolója
4. A bérletről
5. Az egészségnapról
6. Iskolabírói éves beszámoló
7. Egyebek

1-2. Az ülés elején a népes számban megjelent résztvevők bemutatkoztak. Utána Ibolya összefoglalta az IT működésének alapvető szabályait. Fölmerült az a kérdés, hogy ha egy szülő több gyermekkel érintett a Politechnikumban, képviselhet-e több osztályt, ha megválaszt-

ják. A válasz: egy szülő akár több osztályt is képviselhet, véleményezheti a felmerülő eseteket, előterjesztést hozhat a plénum elé, két osztály polgárságát is tájékoztathatja, stb., de szabályaink és a hagyományozott gyakorlat alapján minden szülő csak egy szavazati joggal rendelkezik, ahogy a diákok is.

Egy másik észrevétel arra hívta föl a figyelmet, hogy az IT feladata meghallgatni és elfogadni tanévenként a mindenkori pedagógiai vezető éves beszámolóját. Ezzel a részlettel ki kell egészítenünk az iskola honlapján található működési ismertetőt (<http://poli.hu/wp/2009/04/16/iskolatanacs/>).

3. Lulu részben összefoglalta annak a levélnek a tartalmát, amelyet 2011 júniusában küldött el a szülőknek, és amelynek témája a pedagógiai vezető éves beszámolója volt, majd kiegészítette azt az idei tanév terveinek vázlatával.

Röviden kitért a beiskolázási mutatókra: a 2007–2010 közötti csökkenő tendenciára, mely 2011-ben megállt. A szeptemberben bejött osztályok létszáma a tavalyi évhez, illetve és a 2011-ben érettségizettekhez képest is növekedett.

Elmondta, hogy a tanulói létszám növekedésében, illetve a beiskolázási arányok javításában nagy szerepe volt annak a tudatos marketing kampánynak, amelyet alapvetően a Szakmai Bizottság alakított ki 2010 őszén, véleményezte és újabb elemekkel egészítette ki az IT; január-februári részletes forgatókönyvét a Koordinációs Bizottság dolgozta ki a téli szünetben; megvalósításában pedig számos szülő részben közvetlenül, részben pedig támogató közreműködéssel vett részt.

Utána beszélt a júniusban lezárult két nagy pályázati projektről – audio-vizuális emlékgyűjtés, iskolai tehetséggondozás –, valamint az utóbbi fenntartási kötelezettségével (is) összefüggő ideai gazdag szakköri kínálatról és a tutoriális rendszer további működtetéséről. Kitért azokra a pályázati együttműködésekre, amelyekben a Politechnikum partnerintézményként vesz részt. Már elindult a KÁVA kör (a különböző évfolyamok más-más osztályait érintő interaktív színházi műhely) elsősorban a demokráciára nevelést támogató programja, a Kék Pont Alapítvány folytatódó, megújuló egészségiskola projektjébe pedig további osztályok kapcsolódhatnak be.

Augusztusban az iskola sikeresen pályázott az ún. referenciaiskolai státusz megvalósításával kapcsolatban; jelenleg már csak a támogatási szerződés aláírása hiányzik. E pályázat közép-pontjában egy olyan, számos továbbképzéssel és szakmai fejlesztéssel járó felkészülési program áll, amelynek befejeztével a Politechnikum a gyakorlóiskolákéhoz hasonló bázisszerepet tölthet be a régióban azzal a különbséggel, hogy tevékenysége nemcsak pályakezdők, hanem gyakorló pedagógusok és iskolák innováció-központú mentorálására, gondozására irányul. A Maecenas-programmal kapcsolatban megtudtuk, hogy 2011 szeptemberétől három újabb diák élhet ezzel az ösztöndíj-kedvezménnyel. A támogatói kör bővítése az iskolamenedzser feladata; ez a jelenlegi gazdasági környezetben viszont meglehetősen nehéz. Foglalkozni vele azonban létfontosságú, mert ez a támogatási forma biztosíthatja azt, hogy a Politechnikum képes legyen esélyeket teremteni a valóban hátrányos helyzetű gyerekek, családok számára. A 2012. január 1-jén életbe lépő új dohányzási törvény a meglévő szabályok újragondolását jelenti. Örök téma továbbá a késések, igazolatlan hiányzások visszaszorítását eredményező módszerek bővítése.

A pedagógiai vezető beszámolóját 38 igen szavazattal a testület elfogadta.

4. Bérlet

Az IT korábbi ülésén elhangzott diákfelvetés nyomán az eltelt időszakban a tanárok a legkülönbözőbb keretek között foglalkoztak a bérlet visszavonásának elvi és gyakorlati kérdéseivel – számolt be a hallgatóságnak Lulu.

A vizsgálódást az az észrevétel készítette, hogy az osztályfőnök-párok igen eltérő szempontokat érvényesítenek, mikor élnek hatáskörükkel a bérlet elvételelét illetően. Azt kifogásolták a diákok, hogy nem egységes a mérce, mely a bérlet bevonását eredményezi – ez különböző feltételek közé helyezi a Politechnikum tanulóit, s ezt nem tartják igazságosnak. A pedagógusok demokratikus fórumain (osztályfőnökök tanácsa, Huhogás stb.) lefolytatott vitában az az álláspont kristályosodott ki, hogy egyrészt valóban nem helyes, ha a Politechnikumban a diákok különböző elbírálás alá esnek. Így hasznos az alkalmazás elveinek átgondolt összehangolása. Másrészt súlyos veszteség lenne, ha a Huhogás lemondana a pedagógiai eszközről, melyet bizonyos helyzetekben a bérlet elvétele jelent, és megfosztanánk az osztályfőnököket az egyéni mérlegelés szabadságától, egy megfontolt pedagógiai eljárástól.

Ezért a következő döntés született:

1. Hangsúlyozzuk, hogy a bérlet bizonyos évfolyamokon alanyi jogon jár a diáknak, minden évet tiszta lappal kezdhet.
2. Megfelelő, elegendő a bérlet eddigi szabályzata, mely pontosan megszabja a kereteket, hogy mikor vonható meg valakitől a bérlet használatának a joga.
3. Az osztályfőnököknek továbbra is jogukban áll indokolt esetben bevonni azt, de csak személyre szabottan, az érintettekkel (diák, szülő, tanár) történő egyeztetés, komoly érvek, megfelelő előkészítés esetében, egyéb pedagógiai lépések körébe ágyazva, egyéni eljárásként tehető meg. Nem alkalmazható adott diákcsoportra érvényesített automatizmus.

Tehát látszólag nincs ugyan változás a szabály szövegében, ám a Huhogás úgy véli, hogy a törvény betűje helyett ezentúl a törvény szelleme érvényesül a felelősen végzett közös munka során mindannyiunk eredményessége érdekében!

5. Egészségnap

Az egyik tavalyi IT-ülésen merült fel annak ötlete, hogy a Tolerancia-naphoz hasonlóan lehetne egy Egészségnapot is rendezni az iskolapolgároknak. A tavaszi IT-listás levelezés során sok elképzelés megfogalmazódott Kocsis Anikó és Ruzsa Ágota szülők részéről. Most csak azt rögzítettük, hogy a következő egy hónapban mindhárom oldal álljon elő tipppekkel, felajánlásokkal, amelyek valahogyan kapcsolódnak egy egészségnap megszervezéséhez, és legközelebb, ha a gondolatok nyomán körvonalazódik valamilyen irány, a programhoz szívesen csatlakozók csoportot alkotva készítsenek előterjesztést a nap konkrét időbeosztásáról, napirendjéről, előadóról, felelőseiről, forrásigényeiről stb. Az ötletbörze az osztályidőkön is felvethető, sőt ajánlott.

6. Beszámoló az Iskolabíróság 2010/11 évi működéséről

Az Iskolabíróság bírói testületét jelenleg három tanár, tizenkét szülő és tizenkét diák alkotja. A tanév során negyvennégy diák ellen érkezett panasz az Iskolabíróságra. Ebből két esetben mediációra illetve az osztályfőnökök konfliktuskezelésére került sor, így a panaszt visszavonták a panaszosok. Negyvenkét gyerek esetében tárgyaltak. (A tárgyalások kimeneteléről részletes áttekintést mellékelte az IB-titkár.)

Az ügyekkel kapcsolatban elhangzott, hogy az épületen belüli dohányzások száma radikálisan csökkent, így az ezzel kapcsolatos ügyek száma is elenyésző. A bíróság elé került órai magatartási problémák száma viszont évek óta állandó mértékű, ebben az évben azonban minő-

ségi változást tapasztaltak: az álláspontokat nagyon nehezen lehetett közeliíteni, a saját felelősséget nehéz volt elismertetni.

Az ügyek másik csoportját alkotják a testkultúra-órai felszerelés hiányaiból, illetve a pótlások elmulasztásából adódó esetek. Ezeknek csak egy részét sikerült megnyugtatóan rendezni.

Nehéz ügy volt a sítábori füvezős eset. Csak másodfokon (fellebbezések után) sikerült tisztázni, hogy mi történt valójában. A konkrét eset kezelésébe az érintett osztályfőnököket, a szülőket, a Kék Pont Alapítvány szakembereit is bevonták.

A bírói testület a legtöbb esetben úgy próbálta érvényre juttatni a személyközpontúság/gyerekkövetés elvét, hogy a határozatok tartalmaztak egy vagy több későbbi visszahívást. Azt tapasztalták, hogy ez a módszer hatékony volt a legtöbb esetben, ez viszont sok időt, odafigyelést kívánt a bíróktól.

A határozatok alapos megfontolás után, konszenzussal születtek. A szülő- és diákbiórok együttműködőek, nyitottak és elkötelezettek voltak. Kocsis Márta megköszönte mindannyiuk tavalyi munkáját.

A hozzászólásokban hangsúlyt kapott az a kérés, hogy a képzett mediátorok listáját ismét hozza nyilvánosságra a testület. Továbbá felmerült az ülések nyilvánossá tétele az iskola honlapján, de ezzel kapcsolatban hangzottak el ellenérzések, így végül nem fogalmazódott meg konkrét javaslat.

Kocsis Márta beszámolóját 35 igen szavazattal az IT elfogadta.

7. Egyebek

- a) A tizedik évfolyamosok második idegen nyelvként szeretnének spanyolt tanulni. Egy tapasztalt hozzászóló azt javasolta, hogy az érintettek fogalmazzanak meg egy levelet a Koordinációs Bizottságnak ez ügyben, merthogy ez a kérdés nem az IT-re tartozik.
- b) Ibolya megkérte a diák IT-tagok nevében Pivarnyik Balázst, hogy decemberben hívjanak össze egy diákfórumot, melynek témája: hogyan vonható be az iskolai közéletbe, az iskolai szerepvállalásba a tanulói ifjúság.
- c) A decemberi és januári Nyílt órákra ismét segítséget kér az iskolavezetés az IT szülőképviseletől.
- d) Az ADSL osztályban a tagozat-/fakultációválasztással kapcsolatban merültek fel panaszok. Ibolya azt kérte Holly Tünde szülőképviseletől, fogalmazza meg egy levélben sérelmük részleteit, hogy a legközelebbi ülésen foglalkozhasson a kérdéssel az IT.
- e) A novemberi ülés napirendjén szerepeljen a Soroló átvizsgálása, a pontozás esetleges módosítása és a jutalmazás aktuális finanszírozhatósága!
- f) Ugyancsak a novemberi témák között szerepeljenek az IT- és diákdíjak részletei!

Legközelebb novemberben 15-én, kedden fél ötkor találkozunk a könyvtárban.

2011. október 13.

A 2011-es politechnikumi helyesírási verseny mérlege

Október 3-ra 19 diák jelentkezett az iskolai ortográfiai megmérettetésre: négy-négy diák a DolcEVitából és a ZÓNÁból, egy-egy a JOKERből és a CarpediMből. A 10. évfolyamból senki sem vállalkozott az erőpróbára; a 11.-esek közül pedig két ZOÉS tett ígéretet. A 12. évfolyamot egy CLASSos és két NEONos képviselte. A végzősök közül mindhárom osztályból jelentkeztek, de végül csak a Színe-JáVából jöttek el ketten.

Akik végül vették a bátorságot és állták a szavukat:

Sághy Nóra (DolcEVita), Fülöp Máté (ZÓNA), Juhász Orsolya (JOKER), Száli Kristóf (CLASS), Németh Bálint és Trafikant András (NEON), valamint Kozányi Hédi és Vándor Zsófia (Színe-JáVa).

A legkevesebb hibával Kozányi Hédi végzett az élen.

Második lett Juhász Orsolya.

Dobogóra került még Németh Bálint.

Gratulálok a résztvevőknek, akik valamennyien bezsebelhetnek egy-egy Soroló-pontot. A helyezettek még egy-egy jelest is elkönyvelhetnek kommunikációból.

English Corner Medical Stories

by Éva & Rob's Year Zero group

When I broke my arm, I went to the hospital, and they offered me two kinds of casts: the traditional one, and a stronger but lighter one (for extra money). Of course I wanted the second one. Some weeks later, the time has come to remove my cast, and I went back to the hospital. On my way to the surgery room, I was guessing how will they remove it, but I had no idea. In the room, they've asked me to sit on a chair near to a table and to wait a bit. After 2 minutes a man came with a smile on his face and a flex in his hands. He asked me to put my hand on the desk and not to move it, and then he started to cut the cast with the flex. I was terrified, and it took several minutes, so I had my adrenalin-dose for a while... After he finished, he asked me if I want to take the cast with me, but I only said 'No' while I was heading out from the room fastly...

Fehér Máté (NV)

I had pneumonia last summer, and I still wasn't all right in September, so I went back to the hospital. The doctor didn't know what's wrong, so he said: 'Okay, come back next week, you'll be here for three days and we'll try to figure out what the problem is.' So I went there again next Monday. As he said, I was in the hospital for three days. On the second day I mustn't ate or drank because at about 10 o'clock, they put me under anaesthesia. While I was sleeping they tucked something into my lungs, so they could see if there was anything wrong. About one hour later I woke up and went to another room. But I can't remember this... My first remembrance is that I'm sitting in a wheelchair and a nurse pushes me back to my room. At the rest of the day I could do anything I wanted. Next

morning I tried to get up from the bed. It was very hard because I felt pain in my whole body. It was like when you're feeling stiff. The pain lasted for about two days, so it was the same on my first day at home. Good news: the doctors said that I'm all healthy, and I should be all right in a month. Bad news: I felt worse after the treatment than before it...

Ihász Orsi (NV)

For about a year during high school, I had severe wrist pains. Neither my doctor nor a specialist could figure out why, so once the pain started getting worse, my mom finally decided that I needed an MRI. We went to the hospital and, before the MRI, I had to get an injection of contrast fluid (basically ink) in my wrist. They started by injecting an anesthetic that created a large bubble on my hand and rubbed on an iodide solution, which turned my hand an odd orange-yellow colour. I couldn't stop looking at it because it was hilarious to see my hand like that, plus it was completely numb so I was fighting the urge to poke it. The actual procedure, called an arthrogram, involved sticking needles with small funnels on top into my large hand bump and injecting the ink. Somehow, the technicians doing this managed to hit every one of my tendons, which still had full feeling, while doing this. It was very uncomfortable to watch them do this, even though they had a monitor showing them where they were going. The only redeeming part was the odd feeling of the ink being injected. It created a pressure in my hand because of the fact it was already swollen with the anesthetic.

Andi Payne (EL)

Next month it's Csiga & Ádám's group that will have to write us something!

Szeretnél nyelvvizsgázni?

Szívesen fogadnál ingyenes felkészülési tippeket?

2011. október 24-én, hétfőn 14:30-tól 16:00-ig

Az Euroexam Nyelvvizsga Központ előadója
90 perces foglalkozást tart itt a Poliban

„Top tippek az Euroexam nyelvvizsgákra készülő diákoknak” címmel

Mire számíthatok?

- magyar nyelvű
- ingyenes foglalkozás

A jó nyelvvizsga elvárásának az Euroexam hogyan próbál megfelelni?

- konkrét felkészülési tippek, ötletek és példák mind a 6 vizsgarészhez
- néhány új feladat a New Eurocity B2 c. felkészítő könyvből
- a nyelvi minták angol és német nyelvűek
- érdeklődés esetén C1-es (felsőfokú) vizsgatippek is!

Hasznos neked,

- ha még nem tudod, milyen vizsgát tennél
- ha már tudod, hogy Euro nyelvvizsgát teszel majd
- akkor is, ha másfajta vizsgára készülsz!

<http://euroexam.org/felkeszulo/felkeszulesi-tippek>

Részvételi szándékodat jelezd a dolgozattábla melletti piros lapon!

Bloopers

leégés = sunbite

single-sex school = egyéni szex iskola

boot (nem csizma) = de, csizma

Who shouted John Lennon?

Task: Match the words.

stale	parsley
chop	soup

bake

melt

stir

potato

bread

butter

And the solutions:

stale butter, chop soup, melt potato, stir

parsley

Sikeres középfokú (B2) angol nyelvvizsgát tettek:

Bartus Luca (HaRibó)

Van der Lek Boldizsár (HaRibó)

Mohácsi Erik (MannA)

Gratulálunk!

Comenius Update

So fare so good on this end of things. Over 40 students from Poli managed to sign up for the project before the deadline.

We have had 2 meetings with students an countless meetings with staff members. The students have been split into 4 groups. Each groups has been awarded a specific set of topics for the tasks at hand. These are 1. to make a film on a particular item in Hungarian cuisine and 2. to prepare a prezi (www.prezi.com) about a given topic. In addition to these each group must document their work in writing and photos.

The results so far are promising with at least two of the four groups already prepared to start filming. Photos have their meetings and work sessions have been presented and will gradually, following a serious vetting process, be posted on our EU – Comenius bulletin board and the project homepage.

Regarding our partners things are progressing well also. Dates have been set and finalized and everybody will be arriving to Budapest on November 27. The work phase of the Budapest exchange will begin on Monday

morning, November 28 at 9.00 in Poli. So if you see hoards of foreigners – upwards of 55 guests are expected – round the hallways fear not, for they come in peace.

In fact, I think all Poli students and staff should go out of their way to show that world famous Hungarian hospitality to our guests.... a smile, a friendly „hello” will suffice and if any of our guests speak to you in English, there is no need to panic, just be patient and answer their questions, if you get stuck, grab the first Polis walking by and ask for help

Rob Dawson.

IRODALMI HÁZI VERSENY

A SZEPTEMBERI FORDULÓ MEGOLDÁSAI

Innen-onnan

1. Robespierre-nek a nép által adományozott mellékneve: a megvesztegethetetlen.
2. Az USA első elnöke George Washington volt.
3. 1815-ben volt a waterlooi csata.
4. A Kis-Trianont XV. Lajos, illetve Maria Antoinette építtette.
5. A westfalai béke zárta le a 30 éves háborút.
6. Nagy Sándor vágta át a gordiuszi csomót kardjával.
7. Serpáknak bevezik az a nepáli mongoloid népcsoport tagjait, akik jó hegyi vezetők.
8. A muzsik szó jelentése (orosz) paraszt.
9. A kőolajlejárás maradéka a pakura.
10. A cserebogár patkó alakú lárváját pajornak hívják.
11. A kaliber a fegyvercső átmérője.
12. Tyereskova volt az első női úrhajós.
13. A csinovnyik szó jelentése köztisztviselő, cári hivatalnok.
14. Az alpaka emlős állat, a lámákfélék közé tartozik.
15. A kutacs a csecsemő koponyájának puha része a koponyavarratok metszéspontjában.
16. A zsinóros bábmozgatási technikának marionett a neve.
17. A régi japán császárságban sógunnak nevezték a legfőbb katonai parancsnokot.
18. Az Antilla-tenger másik elnevezése: Karib-tenger.
19. Az iromba tyúkot nevezzük kendermagosnak.
20. Az ingás ütemmérő eszköz a metronóm.
21. A dervisek muzulmán szerzetesek, akik aszkétaként élnek.
22. A hibernáció mélyhűtést vagy téli álmot jelent.
23. A mellékvese hormonja az adrenalin.
24. Az epiláció szőrtelenítést értünk.

Számok

1. Egy yard három láb.
2. Róma hét dombra épült.
3. Egy embernek nyolc ükapja van.
4. A dodekafónia tizenkét fokú hangsoron alapul.
5. A csirke huszonegy nap alatt kel ki.

Szerzők

1. A rőzsheördő nő című festmény Munkácsy Mihály alkotása.
2. A gellért-hegyi Szabadság-szobrot Kisfaludi Stróbl Zsigmond készítette.
3. Az Eroica szimfóniát Beethoven írta.
4. A Kincses sziget című regénynek Stephenson a szerzője.
5. Az Úrhatnám polgár Molière műve.
6. Arkhimédész mondta ki a felhajtóerő törvényét.
7. (Egressy Béni zenésítette meg a Szózatot).
8. Borisz Paszternák írta a Doktor Zsivágó című könyvet.
9. Vörösmarty Mihály írta a Gondolatok a könyvtárban című verset.
10. Az Übü király szerzője Alfred Jarry.
11. A Lammermuri Lucia Donizetti operája.

MEGFEJTŐK:

ALPÁR ANNA (HARIBÓ), CSENDES MÁRK (POLIGON), CSER BENCE (CLASS), FÜ-
LÖP MÁTÉ (ZÓNA), GELENCSÉR DÁNIEL LORÁNT (HOPPÁ),
HÓDOSI BENCE (NEON), KOZÁNYI HÉDI (SZÍNE-JÁVA), SZÁLI KRISTÓF (CLASS),
SZANYÓ FRUZZSINA (NEON), SZÁSZ HANNA (NEON),
TÖRÖK JUDIT (MANNA)

GRATULÁLOK

OKTÓBERI KÉRDÉSEK

LEADÁSI HATÁRIDŐ: 2011. OKTÓBER 27.

I. Kakukktojások 10 pont

Az alábbi sorokban egy-egy szerző regényhősei olvashatók kettő-kettő kivételével. Kik ezek a kakukktojások? Kiknek mely művében szerepelnek?

- Jókai-alakok: Berend Iván, Ebeczky Dezső, Jenőy Kálmán, Marjászky Mihály, Ráby Mátyás, Sonkolyi Gergely, Tatrangi Dávid, Timár Mihály
- Karinthy-szereplők: Bauer, Boka János, Böhm Aranka, Gulliver, Karinthy Ferenc, Nyilas Mihály, Olivecrona, Steinmann
- Kosztolányi-figurák: Édes István, Esti Kornél, Moviszter Miklós, Patikárius Jancsi, Szennyes Ferenc, Tábory Elemér, Vajkay Ákos, Vízny Kornél
- Mikszáth-hősök: Akli Miklós, Bernáth Zsigmond, Lestyák Mihály, Noszty Ferenc, Pongrácz István, Radnóthy Elek, Tallérosy Zebulon, Wibra György
- Móricz-szereplők: Csurgó Károly, Kerek Ferkó, Kopjáss István, Matolcsy Miklós, Pogány Imre, Sátorfy Imre, Szakhamár Zoltán, Turi Dani

II. Mátyás-totó 22 pont

- Mikor koronázták királlyá Hunyadi Mátyást?
 - 1458-ban?
 - 1461-ben?
 - 1464-ben?
- Hogyan került a szent korona III. Frigyes császár kincstárába?
 - III. Frigyes egyik kamarása ellopta?
 - V. László anyja, Erzsébet királyné elzálogosította?
 - Az egyik koronaőr 1445-ben III. Frigyes udvarába szökött vele?
- Hogyan szerezte vissza Mátyás a koronát?
 - 1463-ban III. Frigyes súlyos feltételekhez kötve visszaszolgáltatta?
 - Bécset elfoglalva Mátyás találta meg a királyi kincstárban?
- Találkozhatott-e Mátyás egy időben II. Mohameddel, Raffaellóval és XI. Lajos francia uralkodóval?
 - Nem, mert Raffaello születésekor II. Mohamed már halott volt.
 - Igen, mert mindhárman túléltek Mátyást.
 - Igen, mert mindhárman ott voltak Mátyás lakodalmán.
- Hathatott-e Mátyásra Machiavelli politikai elmélete, melyet *A fejedelem* című munkájában fejtett ki?
 - Igen, a könyv szerepel Mátyás

- könyvtárkatalógusában.
- Nem, mert Machiavelli a 16. században élt és alkotott.
 - Nem, mert bár részben kortársak voltak, Machiavelli műve csak Mátyás halála után jelent meg.
- f) Milyen alapon szerveződött Mátyás fekete serege?
- Bandériumokból állt.
 - A telekkatonaság intézményén alapult.
 - Jól fizetett zsoldosereg volt.
- g) Ki verte le a fizetség nélkül maradt sereget Mátyás halála után?
- Magyar Balázs?
 - Kinizsi Pál?
 - Szapolyai Imre?
- h) Ki volt Mátyás fiának, Corvin Jánosnak az édesanyja?
- Podebrad Katalin?
 - Edelpeck Borbála?
 - Aragóniai Bearix?
- i) Hol aratott nagyobb győzelmeket Mátyás a törökön?
- Jajca, Szabács, Kenyérmező?
 - Mátyás nem a törökkel háborúzott? Hanem Nyugat felé tört.
 - Jajca, Szabács?
- j) Kit nevez a hagyomány „magyar Liviusnak”?
- Szamosközy Istvánt?
 - Antonio Bonfini?
 - Turóczy Jánost?
- k) Mi volt Mátyás célja az 1485-ös nádori törvénnyel?
- A központi hatalom kiterjesztése?
 - Corvin János trónutódlásának biztosítása Szapolyai nádorrá választásával.
 - A rendek kiengesztelése?
- l) Ki volt Mátyás első feleségének, Podebrad Katalinnak a kancellárja?
- Vitéz János váradi püspök?
 - Janus Pannonius pécsi püspök?
 - Nagylucsei Orbán?
- m) Elfoglalta-e Mátyás Bécset?
- Nem, mert a lengyelek közben betörték az országba.
 - Nem, mert váratlanul megbetegedett és meghalt.
 - Igen, 1485-ben, és ide tette át a székhelyét.
- n) Hol és mikor alapított Mátyás egyetemet?
- Pécsen 1367-ben.
 - Óbudán 1460-ban.
 - Pozsonyban 1467-ben.
- o) Mire használták az egyetem épületét közvetlenül Mátyás halála után?
- Könyvestárnak?
 - Fegyvertárnak?
 - Ispotálynak?
- p) Volt-e összeesküvés Mátyás ellen?
- Nem, mert népszerű uralkodó volt.
 - Igen, a parasztság föllázást ellene.
 - Igen, 1459-ben, 1467-ben és 1471-ben.
- q) Mi a címe Harsányi Zsolt Mátyás királyról szóló regényének?
- Igazságos Mátyás?
 - Mathias Rex?
 - Mátyást mostan választotta...?
- r) Hány éves volt Corvin János atyja halálakor?
- 10?
 - 17?
 - 21?
- s) Miért volt bizonytalan Corvin János trónutódlása?
- Sántasága miatt?
 - Törvényteleb származása miatt?
 - Mert szívesebben olvasott, mint csatázott.
- t) Ki követte a trónon Hunyadi Mátyást?
- Beatrix királyné?
 - Corvin János?
 - II. Ulászló?
- u) Hány évig dolgozott Bonfini a *Rerum Ungaricarum Decades* című munkáján?
- Háromig?

- Tízíg?

- Hétig?

v) Viselt-e fátylat Hunyadi Mátyás?

- Nem, mert a férfiak nem viseltek fátylat.

- Igen, mert divat volt a lovagi fátyol.

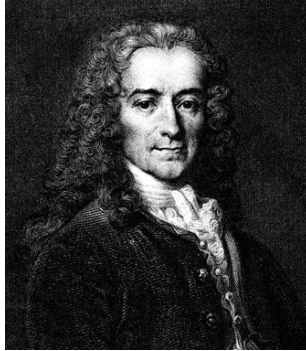
- Alkalmoszerűen viselt, mert a lovasseregek ezzel védekeztek a por ellen.

III. Novembéri évfordulók 8 pont

Párosítsd a neveket a képekkel!

- a) Babits Mihály
- b) Básti Lajos
- c) Churchill, Winston
- d) Gábor Áron
- e) Ignotus
- f) Kertész Imre
- g) Schiller, Friedrich
- h) Voltaire

1

2

3

4

5

6

7

8

A Poligon Puskin: Anyeginjével foglalkozott a közelmúltban. Feladatuk kapták, hogy válaszoljanak a címszereplő nevében Tatjana levelére.

1.

Subject: Re: szerelmeslevél

To: Tatjana

Tudtam, hogy el fog jöni,
De, hogy ily hamar, azt nem gondoltam.

Kaptam már ily levelet,
De válaszra azt nem méltattam.
Hisz nem volt bennük erő, érzelem,
S hiányzott belőlük az értelem,
De ez most más! Ez meg van írva.
S érződik rajta,
Hogy szívből írták, szerelemmel tinta helyett.

Félve írom válaszomat.
Hogy miért? Mert ez más, mint a többi.

Epekedve vágyódtam Ön után,
Csak reménykedtem, hasonlót érez Ön is.
Ismertségem kevés volt Ön iránt,
Mégis tudtam, Ön, ki szívem kulcsát őrzi.
És most eljött a pillanat, mit vártam!
Levelet kaptam,
S e levelet örökre szívembe zártam.

Hogy válaszom mi tehát?
Hát még mindig nem egyértelmű?

Olvadozva áradozom,
Annyit sem mondhatnak rám: józaneszű,
Hisz nekem már csak szívem parancsol,
Mínek kulcsa másnál nincs, Önnél egyedül.
Ezzel zárom a szívem által diktált sorokat,
Vajon jön válasz?
Lesz-e folytatás? Elmémben kérdések tömegei hadakoznak.

11.09.19

Dávid Bence

2.

Rövid leszek, ígérem,
 tehát kezdem,
 nem kenyerem a szerelem.
 Jobb lesz, ha elfeledi személyem.
 Jön majd más, ezt bizton állítom,
 nem én vagyok a herceg fehér lovon.
 Ékes szavú levelét nem feledem,
 megőrzöm a vitrinben.
 Gyöngyház fényű haja, kedves mosolya
 nem hagy hidegen, de sose tudnék maradni
 itt, Önnel, vidéken.

2011.09.19.

Molnár Dorottya

3.

Drága hölgyem!

Kedves levele mélységesen meghatott, de nem ez a legmegfelelőbb alkalom az efféle kapcsolathoz. Tiszteletre méltó őszintesége, de vigyázzon ezzel! Kegyed feltett mindent egy lapra, amit meggondolatlanságnak vélek, mert el kell szomorítanom, hölgyem, de nem viszonzom ezt az érzést. Remélem, kegyed megtalálja férjjelöltjét és boldog lesz. És ne bánkódjon miattam, a szíve hamar begyógyul majd.

Üdvözlettel

Jani Dóra

4.

Válasz Tatjanának

A válasz ajkaimon ül, de nem jön ki hang a torkomból.
 Csak merengek az égboltra, ahogy e sorok visszhangoznak fejemben.
 Megvetés... hogy gondolhat illet,
 Ki ily őszintén ír, belémvetve minden hitet...
 Szívem egyre dobban, ahogy újra és újra olvasom,
 Lelkem éhségét, csak ezzel olthatom...
 Úgy hittem itt benn, csak újabb lyuk tátong,
 De hallom, megkondult végre az úgy várt gong,
 És füst lesz minden kétség,
 Hisz enyém az igazi szépség.
 Hogy vártad a pillanatot, mikor újra hallod hangom,
 Hogy vágytad a percet, mikor kezed a kezemben tartom?
 Csak remélni merem, hogy ez izzik szemedben,
 Mikor anyagi tüzében minden héten égettetem.
 A vágy beteljesül, az álom eljő,
 Kéz a kézben, nincs több akadály, se tenger, sem erdő.
 A vidék untatott, míg meg nem láttam.
 Ez éltetett hétről hétre, mit szorongva vártam.

A gondviselés vetett eme vidékre,
 Hol rátaláltam egy tiszta lény szívére.
 De félek, e kristály ha én kezembe kerül,
 Az enyészet mocskába süllyed, elmerül.
 Az elemi test, mit szemed lát,
 Nem látja valós énem mocskát.
 Egy szörny vagyok, rút és rideg,
 Körülöttem minden kihalt és hideg.

Széttép a két felem, a tudat és a szívem,
 Kik haláltusát vívnak érted egy ismeretlen helyen.
 A szívem téged óhajt, a vágy szétfeszít,
 Hogy ölelhesem derekad, de a tudat eltaszít.
 Bárcsak ne lenne múltam, élnénk valahol máshol...
 Lassan győz a tudat, s a szívem újra gyászol...
 Élünk együtt...
 Felejts el...
 Rúgj fel mindent!
 Temess el...
 Ha itt lennél mellettem, tudnám, mi a helyes,
 Egy pillantás és ez az egész...
 De érzem illatod, talán a szél hozza,
 Vagy csak elmém játszik, s ez csak a közeli bodza...

Megcsömörlött szívem döntését még nem tudom...
 Négy nap és újra eljön az alkalom,
 Mikor szemdbe nézhetek, éghetek újra,
 S eldől: lelkünk közös, vagy magányos útja.

*Babits Mihály: Messze, messze című verse mindig ihletet ad, folytatásra készítet.
 Ez történt ezúttal is:*

Krizsán Lili (TiBor): Messze, messze

Bölcs, bánatos harcművész,
 Olcsó ország, sok kis ész.
 Kis emberek, óriás rizsrét,
 Magas kőfal, felfele nézz!

Nagy ország, nagy mínuszok,
 Ha kell, mindent elpusztítok.
 Gyopár aljzat, fenyőerdő,
 Vodka a híres melegítő.

Kaszt, vallás, Buddha karja,
 Színes ruhák, jó karma.
 Árva gyerek, fűszer rengeteg,
 Jön egy tehén, megfejheted.

Nagyvárosok, népes falvak,
 Fast Food, hambí, finom falat.
 Vegyes nép, kevés múlttal,
 Repülünk oda most azonnal.

Pannónia, kolbász, hagyma,
 Szürke marha, nehéz kaja.
 Hakniban az Erős Pista,
 Folyton a pálinkáját issza.

Schulberg professzor és a fekete macska

Éppen delet ütött a homokóra a téren, amikor a vendéglő felé sietve elhaladtam előtte. Nem volt sok időm az ebédre, valahogy mégis fontosnak éreztem, hogy időt szakítsak rá.

A téren felrepült egy csapat galamb, ahogy közel értem hozzájuk. Pufók, elhízott, városi galambok voltak, piszkosszürkek. Egy pillanatra meg is torpantam, mert ezek a ronda, elvárosiasodott madarak hiába verdestek hevesen csökevényes szárnyaikkal, nem sikerült feljebb emelkedniük az állam vonalánál, és az egyikük lába bele is akadt a kalapomba. Beletelt pár másodpercre, mire kikeveredtem utálatos seregükből, és a kétségbeesetten kapáló-dzó lábat kiszabadítottam a fekete keménykalapom szegélyéből. Ezt a – talán a többinél is kövérebb – galamb számomra nem túl tetszetős módon hálálta meg.

Miután kidobtam elfeketedett zsebkendőt, mérgesen vettem észre, hogy újabb értékes perceket vesztettem, de kitartóan siettem tovább a pepitakockás-terítős kiszendéglő felé, ahol találkozni akartam Schulberg professzorral. Már láttam is a hátát, ahogy ott ül az egyik pepitakockás-terítős asztalnál és rám vár.

Általában esténként érkekeztem Schulberg professzorral, de mivel akkor olyan nagy volt a kereslet a vele való beszélgetésre, ma úgy döntöttem, ebédidőben látogatom meg.

Schulberg professzor különös figura volt. Bárkinek a véleményét is kérdeztem eddig róla, mindenki kicsit mást mondott. Volt, aki rozoga, vénülő vénembernek, más öszülő öregapónak, megint más markáns modorú, magabiztos férfinak írta le.

Bennem az évek során sokat változott a Schulberg-kép. Gondoltam már én öt mindennek, és ez leginkább abban mutatkozott meg, hogy milyen gyakran kerestem fel. Amikor haragban voltunk, egy évig nem beszélünk.

Valójában rajongtam Schulberg professzorért. Imádtam a gondolatébresztő talányait, csüngtem csendes hallgatásának minden mozzanatán, és teljesen belehevültem, ha nem értettem, mit akar mondani. Schulberg már-már

nem is valódi figura volt számomra, hanem inkább egy fogalom, és mindig dobogó szívvel közelítettem felé.

Így volt ez most is. Remegve ültem le a fekete kabátos alakkal szemben.

– Az a fekete macska engem bámul – morgta mogorván sokkal inkább maga elé, mintsem nekem Schulberg professzor.

Követtem a tekintete vonalát, így én is észrevettem a vele szemben ülő macskát, aki mozdulatlanul ült, és világító, sárga szemével kémlelte a professzort. Csak a farkával csapkodott a földön ide meg oda.

– Pedig azt hallottam, Velencében nincsenek is macskák – próbáltam magamra vonni Schulberg professzor figyelmét.

– Azt olvastam valahol – emelte most már rám a tekintetét, és elmerengve mesélte –, hogy Velence a csend városa.

– A csendé? Különös – lepődtem meg, és kiegészítettem egyéb ismereteimmel mondanivalót. – Az emberek inkább azt szokták mondani, hogy a szerelmeké. Vagy a galamboké – tettem hozzá és sunyin felnéztem a professzorra.

– Pedig a csend találób – félmosolygott rám Schulberg. – A csend legalább színes – meredt maga elé elgondolkozva, majd szinte rám sem figyelve hozzátette: – Írisz nincs is itt veled?

– Írisz nem teszi be a lábát Velencébe. Azt hiszem, talán azért, mert nem szereti a galambokat.

Olyan gyorsan vágtam rá a választ, hogy magam is meglepődtem igazságán, és úgy éreztem, mintha megértettem volna, mintha a professzor rávilágított volna, mit hiányolok Velencéből, miért taszított mindig is, és hogy miért éreztem itt ennyire magányosnak magamat. A csodálatos város is hirtelen csak egy fekete álomnak tűnt.

– Jut eszembe – emeltem élesen a hangomat a professzorra –, az álomról akartam mesélni.

– Valóban? – motyogta ő a legkisebb érdeklődés jele nélkül maga elé, és tekintete visszatért a macskára.

– Fekete országot álmodtam – jelentettem ki sötétén.

– Feketét? Még is mennyire feketét? – Schulberg hangjában sem volt semmi szín, ahogy ezt mondta.

– Minden fekete volt benne, az emberek, a házak, minden.

– A minden tehát emberekből meg házakból áll?

– A lelkük is fekete volt. Futottak a házak, feketén, egymás után, folyt, nyúlt a messzeség, feketén tátogott, és azt hiszem, kicsit én is fekete voltam.

– Honnan tudod – sóhajtott Schulberg professzor pár pillanat után, majd fintorgott egyet, és másként folytatta –, mégis honnan tudod, hogy véget ért az álom? Hogy ez, amit magad körül látsz, nem a fekete álom része még mindig?

– Egyszerűen tudom.

– A legjobb, amit tudunk – mosolygott rám a professzor kétértelműen. – A legszebb, amit nem hiszünk. Ki voltál álmodban? Mit láttál? Láttad önmagadat? Tudtad-e ott, hogy valójában ki vagy?

Kicsit elgondolkoztam. Eszembe jutott valami, amiről hallottam, vagy talán magam is olvastam valahol, és úgy láttam, most idevág.

– Freud is azt mondta...

– Még hogy Freud! És Schopenhauer meg a többiek! Anyagias szenzációhajhászok! Azt hiszik, bármit is tudnak, bármit is hisznek. Elmélkednek a lélek rejtelméről meg a bugyrai-ról és a mélységeiről! – Most a szemembe nézett, láthatóan érzékenyen érintette a téma.

– Ha azt mondanám, fogd meg a lelked, képes lennél rá? Nem! Tovább tudnád szakítani? Nem! Ugyan! Na és Einstein azzal az ostoba relativitáselméletével! Mind csak túl könnyen

mozgatható marionettbábuk, akik néha tilosban kószálnak, és maguknál sokkal nagyobb dolgokat tudnak meg... Illetve feltételeznek.

Az utolsó mondatokat olyan halkán motyogta maga elé, hogy alig hallottam, de azonnal visszatért az arcára a nyugodt mosoly, és úgy nézett rám.

– Bocsáss meg – közölte sima hangon –, kicsit elkalandoztam, és badarságokat beszélek. Szóval: az álom. Az álmod. Fekete ország? Miért látnád? Miért vesződnél az álmod értelmezésével, szövevényes gondolatmenetével. Az egy más világ. Végül mégis csak arra fogsz gondolni gyáván: csupán ember vagyok, aki badarságokat álmodik.

– Szoktam másokat is – húztam ki magamat –, kellemeset, szédítőt. Békés világot, fehérét, pirosat. Néha Íriszt is álmodni szoktam. És néha gazdag vagyok. És néha nincs is szükség pénzre – szélesre terült a mosoly az arcomon. – Tudod, én úgy szánom, aki még álmából sem ismeri, ami jó.

– Hagylak hát, álmodj csak tovább! Talán most is azt teszed. Vagy talán – és itt ismét megjelent az arcán az a huncut mosoly, de csak halványan, bujkálva, mert ő maga még mindig a fekete macskára meredt – valaki más álmodja mindezt.

– Az álmom, azt hiszem, mindig végtelen. És mindent hiszek benne. És mindent értek. Néha

azt szoktam gondolni, hogy minden jól van így. S talán azt is, hogy nem is olyan nagy dolog a halál.

Kicsit magam elé meredtem, de láttam, hogy maga Schulberg professzor is a gondolataiba mélyedt. Kémleltem az arcát, mely tiszta volt és kifürkészhetetlen, és tekintete még mindig a fekete macskára szegeződött, aki csillogó sárga szemeit még mindig a professzor tekintetébe mélyesztette.

– Schulberg professzor – hajoltam előre cinkos mosollyal és suttogtam, mint aki tilosban jár, hiszen most készültem előhozakodni azzal, ami miatt valójában találkozni akartam a professzorral –, hallottam a Kis Földről.

– Csakugyan? – válaszolta egyszerűen. Legnagyobb meglepetésemre kicsit sem rázta meg, hogy előrukkoltam ezzel a kijelentéssel.

– És tényleg igaz? Mindent tanulmányozni tudunk rajta? Hogy hogyan folyik az élet a Földön? Milyen volt régen? És talán – és itt még halkabbra vettem suttogó hangomat, és körbe is néztem, hátha figyel valaki, mintha rosszban sántikálnék – azt is megtudhatjuk, mi lesz a sorsa?

– Minden a földön, minden a föld fölött folytonfolyású... Megállítani nem lehet.

– És mit tudunk még? Rajta vagyok én is? És hogyan figyel, professzor? Hogyan teremtette? Hogyan teremtette rajta a kis embereket? Hogyan élnek? És lesz majd, születik majd rajta olyan is, mint én? Vagy mint maga?

– Életed gyenge szál, amellyel szőnek a tájak. S múlt dob hurkot a jövőnek.

– Múlt és jövő! Ugyan! A múltat láttam, tudom jól.

– Tudod? Biztosan?

– De a jövő! A jövőt látni akarom, tudni akarom! – Itt egy pillanatra alábbhagyott a lelkesezőm és újra lehalkítottam a hangomat. Újra előrehajoltam és újra suttogtam. – Igaz az, hogy végtelen minden? Ha van Kis Föld, meddig maradhat fönt?

– Tudod jól, balga az emberi faj, nem nyughat. Elrontja a jót is.

– Elrontja? Elrontjuk? De ha van Kis Föld, lehet majd egy Mégkisebb? Vagy van valahol

egy Nagy? Schulberg professzor, nekem annyi kérdésem van! Én nem akarok a fájdalommal vesződni itt. Én csak a titkot szeretném végre megérteni!

– A végtelen nem titok – de rám se figyelt, még csak rám se nézett. A fekete macska farokcsapásait követte a tekintetével. – Ez a fekete macska határozottan nem is olyan fekete.

Majd köhögött egyet. Majd még egyet. Hirtelen beteges vénembernek tűnt, aki nem képes értelmes válaszokat adni. Felülről néztem öszülő fejbúbját, ahogy meggörnyedt a köhögés közben, és én hirtelen nem érttem, hogyan lehet ő az, aki a Kis Földet megalkotta. Talán valahogy máshogy lett az. Bármelyik másik tudós is biztos utána tudná csinálni. És tőle akarok én válaszokat kapni? Felfortyantam:

– Elég volt, Schulberg professzor – álltam fel az asztaltól, de valahogy kevésnek éreztem, így sértetten kiabálni kezdtem hozzá. – Elég! Elég volt!

– Na de herceg – emelte rám ebben a pillanatban a tekintetét. Olyan tekintélyt parancsolóan nézett rám, és a hangja olyan nyugodt és világos volt, hogy maradásra kényszerített. – Hátha megjön a tél is?

Olyan veszélyteli volt, amit mondott, beleborzongtam. Míg ő maga nyugodt maradt, és úgy ült ott, mint aki egyszerre tud mindent, mégis úgy láttam, mintha nem tudna semmit.

– A tél?

– A végtelent – és tekintetét újra a fekete macska tekintetébe mélyesztette – hagyd csak meg az álmaidnak. Nem vagy éhes? Talán rendelnünk kellene valamit. Neked mindenképpen tökök kellene enned. Azt akartam rendelni neked, mielőtt megjöttél. Tököt.

– Schulberg professzor – töprengtem el újra. – Én annyira érteni akarom. Miért van minderre szükség? Miért kell ez a világ, mely trónokat öröl, nemzeteket, százados korlátokat? Miért van szükség erre a folytonos háborúra?

– Talán nem az ember gerjeszti mindig önmaga ellen a háborút? Ha rendelünk tökök – márpedig rendelnünk kellene –, adhatnánk belőle ennek a fekete macskának.

– De Schulberg professzor, nem értem. Mi-

ért ilyen minden? Miért ocsmánya a világ? Miért korcsosult el? Ha az utcákon járok – még ha Velencében is! –, folyton csak a mocskot látom és büzt szagolok. Azt mondja talán, hogy magunk gerjesztettük magunk köré ezt a mocsrat. De mégis, hogyan lábáljunk ki belőle? Mi az értelme? Álmodásra tanít? Meg vágyakra? Nem-fekete országokról? És mit ér a Kis Föld?

– Ugyan mit érne akár százezer másik Föld is?
– Én csak azt akarom tudni, hogy van-e!

Csak egy választ akarok! Csak egyszer az életben egy egyértelmű választ, nem olyat, ami egy újabb kérdésbe torkollik! De én már nem tisztelek semmit! Sem magát nem tiszteltem, sem az önkény pokoli malmát, ami majd engem is felőröl, de ugyan miért, hogy egy újabb kérdéssé gyúrjon össze?

– Azt hiszed talán, azért nem tudod a választ, mert a jó kérdést sem tudod feltenni?

– A jó kérdést? Ugyan mit? Annyit kérdeztem már! De majd egyszer maga is elveszik, magát is felőrli ez az önmagát is őrlő malom, majd egyszer nem lesz, aki kérdezze magát, hiszen ez tartja fönn, ez az értelme a létének.

– Ugyan! Ez a kulcs: ne érdekeljen! Hisz nincs semmi sem, csak semmi van, s e semmi én vagyok.

Ennek a mondatnak nem láttam semmi értelmét. Nem is illett oda. Talán még helyes sem volt. Ebben a pillanatban okosabbnak éreztem magam Schulberg professzornál, és úgy néztem le rá, mint egy igazi vén bolondra. Nyugodt voltam. Felsőbbrendűen intéztem hozzá a szavaimat:

– S ha már azt hiszem: nincs rajtam kívül semmi, de hogyha van is, Isten tudja, hogy' van? Magányos vagyok így ebben a világban, Schulberg professzor.

S magányos maga is igazából. Csak nem ismeri be. De keserű filozófia ez mindkettőnknek.

Feltettem hát a fejemre a fekete kalapomat, amibe nem is olyan régen beleakadt az a kövér galamb. Most vettem csak észre, hogy egy kicsit megkarcolódott.

– Miért van a világ? Miért hát a végét nem leelő idő? Miért ez a magába folyton visszatérő körforgás?

De Schulberg professzor most nem méltott válaszra, s talán abban a pillanatban nem is érdekelt. Az öreg a fekete macskát figyelte, aki most már rá se hederített. A vendéglő közelében újra leszálltak a galambok, a fekete macska pedig igyekezett közel kerülni az egyik kövérebb példányhoz. A professzor meg üres tekintetével bámulta, figyelte minden mozdulatát, ahogy nyújtózik, puha mancsát óvatosan teszi a macskakövekre, és úgy fürkészi a pufók galambokat, akik egy-egy elszáradt kenyérhajért tépték egymás tollát.

Otthagytam Schulberg professzort.

Fazekas Júlia, Színe-JáVa

Riportfilm készítő verseny

A KPTV HÍRADÓ

riportfilm-készítő versenyt hirdet
iskolapolgárok számára.

Információk a **www.poli.hu** -n!

Variációk Cinkére

A novellában Szabó Lőrinc: *Ima a gyermekekért* c. verse idéződik meg.

Annának

1.

„Vannak egy állatnak céljai, tervei, érzései vagy félelmei? Lehet egy állat önfeláldozó, hősies vagy vakmerő? Vagy egyáltalán mi különbözteti meg az embereket az állatoktól? Az önzés? A hazugságoktól roskadozó polcok? Az ellustultság?” – Ilyen kérdéseken rágódtam épp a vonat ablakán kibámulva, mikor pásztázó szemem pupilláit egy közeledő cinke kényszerítette szélsebes tágulásra.

Pedig a pályaudvar kínos méregetését sem önszántamból tettem. Egyszerűen rémes úti-társaim külleme miatt voltam kénytelen ki-felé bámolni. Mindenekelőtt ott volt a rózsaszínbe öltöztetett Sus scrofa háziasított formája, azaz egy disznó. Frissen melírozott hajából párolgott a festék, ugyanis az erős nyári napsütés megizzasztotta a hölgy fejbőrét és feloldotta a festéket, ami rögvest párolgásba kezdett. Arcán is repedezni látszott a máz. Habár nem volt túlsminkelve, azért elég idegesítően nézett ki. Az apró orrán elhelyezkedő hatalmas lyukak pedig még inkább a házi sertés képét idézték elő az ember agyában. Erősen kihúzott szemének sugarát a mellkasomon felejtve, száját apró „O”-ra táva játszotta az agyhalottat. Lélegzetvételeivel a nedves, szájfényes ajkai közötti nyálbuborék méretét csökkentette vagy éppen növelte. Körmeit pirosra festette még valamikor régen, amikor sugallni szeretete volna elragadó és mindenekfelett erotikus kisugárzását. Ez a festék azonban az idő előrehaladtával nem jött le a hölgy körmeiről. Se lábáról, se kezéről. A vörös körömfesték elmúlását, feloldódását a semmiben egy disznóölés idejére tudtam tenni, amikor majd Margit néni – bizonyosan a körömpörkölt elkészítése előtt – feloldja a vörös körmököt egy vödör acetonban. Miss Röfi tehát húsos testével, izléses, feszülős, leopárdmintás nadrágjában és divatos, rózsaszín szandálkájában szinte mozdulatlanul, a

székbe süppedve ült és várta a vonat indulását, mint mindenki más.

Másik kedves utastársam – aki legalább annyira oka volt annak, hogy nem mertem előre nézni – egy férfi volt. Vagy inkább fiú? (A férfit elvethetjük, a kérdőjelet viszont megtarthatjuk.) Egy fiú? Kérdésünk jogos lehet, ha csak a csillogó fülbealóját, briliáns nyakláncát, erősen szoláriumozott testét és epilált (?) lábát vesszük górcső alá. Azonban tény, hogy ezek mellett kifejezetten erős volt és kopasz. Az is problémát okozott, hogy öltözéke is majdnem megegyezett Miss Röfiével. De leginkább az bosszantott, hogy hasonló arckifejezéssel, elgondolkodva, tekintetét ő is mellkasomon felejtette. Egyébként amikor ez a két ember nem engem bámult, olyat tettek, ami még inkább arra készítetett, hogy arcomat az ablaknak nyomva keressek érdekes dolgokat a pályaudvaron. Csokolóztak. Nem részletezem.

Meltemmel egy anyuka ült a gyermekével. Olyan anyuka, aki kebleire kötve hordja a porontyát még akkor is, amikor biciklizik vagy vezet. Olyan anyuka, aki valószínűleg inkább tekinthető csimpánznak vagy valami hasonlónak. De akkor épp az ölében üldögélt lánya és rettentően sírt. Hangosan bömbölt. Talán ő is a szemben ülő pár látványától szontyolodott el ennyire, vagy már unta csimpánzanyja közelségét. De az is lehet, hogy megérezte előre Helga szomorú sorsát.

A kérdések, melyeken rágódtam, melyeket emésztettem és végtermékként semmit sem kaptam, egy tegnapi National Geographic-os műsor miatt merültek fel bennem, miközben otthon, egyedül a kis panellakásom egyetlen apró szobájában tengtem és lengtem. Szóval így jutott eszembe ez a rengeteg kérdés újra, de a kék kobakú, sárga hasú Csoda megjelenése után túlléptem a kérdéseken, és ámulva figyeltem, ahogy közeledik. A pupilláim tágulása talán a hirtelen szerelembe esés miatt tör-

tént. Ahogy a kék, végtelen égből elővált, mint a megváltó, közeledett felém. Heves szárnycsapkodásai – felgyorsult pulzusom miatt – lelassultak. Óvatosan érintette a levegőt.

Csodás állat a cinke. Azok a hófehér arcfoltok, a sárgán izzó begy, a kékes-fekete, kitárt szárnyak, a vékony de erős lábak. Erős, hegyes csőrével talán még mosolygott is, nem tudtam egészen jól kivenni. Egy mennyei állat. Egy állat, aki nem próbál megfelelni a divatnak, nincsenek felesleges önálló, önérvényesítő gondolatai, csupán repül, szárnyal az égen. És most ez a cinke rám bízta a titkát. Hogy Ő mindenek felett áll és Boldog. Rájöttem, hogy Ő az a fajta nő, akibe első látásra beleszeretek, ezért elneveztem magamban Helgának. Germán eredetű név, jelentése: egészséges, boldog. Soha nem éreztem magam jobban, mint ott ülve, a vonat indulására várva, de aztán...

A vérembe került adrenalin miatt oly rá-erősen szálló Helga egyre közelebb és közelebb repült a vonathoz. A cinke, kis mérete ellenére, tekintélyt parancsolóan közeledett. Lassan szentsége olyan hatással lett rám, hogy kerültem tekintetét. De ahogy éreztem közeledését, arcomon nőtt a mosoly. Helga közeledett, a mosoly nőtt. Éreztem, hogy valami szent, valami egészen magasztos lény Ő. Mélységes nyugalommal ereszkedett le a vonat ablakán elhelyezett külső gumigyűrűre, ami az ablakot tartotta a helyén, az esőt, levegőt meg a vonaton kívül. Pompás karmaival megragadta a gumiszegélyt és megpihent.

Aztán a vonat lassan mozgásba lendült, és Helga még mindig az ablak szegélyébe kapaszkodott. A vonat gyorsított, Helga tűrte. A vonat még gyorsabban zakatolt, Helga nem mozdult, nem repült el, nem hagyta el a vonatot. Közölni akart valamit. Sugallni akart valamit. Éreztem, egyenesen a szemembe néz. Éreztem, hogy kialakul köztünk a kommunikáció. Beleborsózott a hátam. Tekintete megbabonázott, és olvasni kezdtem csőréről a szavakat: „Kedves Idegen! Azért vagyok most itt, azért szálltam ide az ablakhoz, hogy felnyissam a szemed. Megértem, hogy úgy gondolsz, az emberek gyarlók és buták, de kérlek, vedd tudomásul, hogy

Te magad is Embernek születted. Fogadd el és szeresd Embertársaidat. Én, Helga, a Te cinkéd is ezt teszem” – itt egy kisebb részt nem tudtam leolvasni csőréről. De mondandóját így fejezte be: – „Szeresd Istent és az ő teremtményeit!” – Majd elkapta tekintetét. Láttam, hogy egy könnycsepp jelenik meg szeme sarkában, és a következő pillanatban elengedte karmaival a gumit. Elengedte karmaival a vonatablak gumikeretét, és a hatalmas menetszél – amivel eddig bátran dacolt – a sínekhez vágta Helga gyenge testét.

Felpattantam ülésemből és teli torokkal kiáltottam nevét. Kezeim az üvegre tapadtak, azonnal megtelt könnyekkel a szemem, és elvesztettem az eszméletemet.

2.

Akkor már lassan egy hete késett a meneszem. Nagyon zaklatott voltam. Sanyinak nem szóltam egy szót se az egészlől. Judittal meg Petrával vettünk egy tesztet, de nem mertem rápisilni csomó ideig, aztán azt jelezte, hogy gáz van, aztán mentem a nőgyógyászomhoz, és tessék, terhes vagyok. Két lánnyal. Ikrék. Tomival meg már hónapok óta nem beszéltem. Otthagytam a szarban szegény srácot, és furdalt a lelkiismeret. Lehet, hogy nem is bánja, hogy nem kerestem, pedig rohadtul hiányzik, közben Sanyi meg néha olyan taplón viselkedett, és az egésznek a tetejében anyámról kiderült, hogy rákos. Rákos a sok bagó miatt. Meg ugye az is zavart, hogy én is bagózom, mert az anyám meg az a faszi apám ilyen hülye hájasra csináltak. Így fogadja el magát bárki. Ettől meg persze szétcsesz az ideg, és persze hogy bagózom, aztán majd rákos leszek. Ettől nagyon félek. Nem akarok rákos lenni. Most is ez van, meg akkor is pont ilyeneken gondolkodtam, amikor az a madárka odaszállt a vonat ablakára.

Olyan nyugtató hatású volt, mint a citromfű vagy a valeriána. Ja igen, amúgy herbológia, növényorvosi mesterképzési szak. Szóval megjelent a madárka. Nagyon aranyos volt, ahogy ott kapaszkodott, és rettenetesen idegesített, hogy Sanyi nem vette észre. Bezzeg az a pasi, aki szembeült velünk. Egyszerűen megbabo-

názta a madár. Kicsit nevetséges volt a srác, ahogy rátapadt az ablaküvegre és próbált kapcsolatba lépni a madárral. Mintha csak magamat láttam volna, meg az apámat. De aztán valahogy én is belemertültem a madárkába. Csak néztem, ahogy ide-oda tipeg azon a gumiszegélyen, és azon gondolkodtam, miért jöhetett ide.

Először az jutott eszembe, hogy rákos. Mert ugye ez járt legfőképp az eszemben. Megtudta, hogy rákos és csak hónapjai vannak hátra – mint az anyámnak –, és kitalálta, hogy csinál még valamit utoljára. Valamit, amit soha nem mert megcsinálni. Ellenállni a menetszélnek. Ahogy erről gondolkodtam, szépen lassan elindult a vonat, és ahogy ment, a kis madár erősen tartotta magát. Kegyetlen konoksággal kapaszkodott karmaival a karimába. Szurkoltam neki, hogy le ne essen. Nagyon féltettem a kis madarat. Ott, ahogy izgultam érte, elneveztem Ildikónak, mert így hívják az anyámat is. Német név, a jelentése harcos.

Bátran kapaszkodott, hiába tépte a menetszél iszonyatosan, le se szarta, csak egy cél lebegett Ildi szeme előtt. Megtenni, amit nem tettek meg. Átélni, amit nem éltünk át. Csak erre gondolt, szinte biztos vagyok benne. Nem akart mást, csak élvezni a hátralévő életét, hiszen olyan rövid az életünk, és ki tudja, miben halunk majd meg. Mentem volna én is. Szívesen felkapaszkodtam volna a vonat oldalára, és csak kiabáltam volna, hogy: – A kurva anyátok! Kövér vagyok és bunkó, de van eszem, és szeretem az anyámat! – Csak kiabáltam volna hangosan, ott Ildi mellett, csak tépett volna engem is a menetszél, csak éreztem volna én is, amit ő. Csoválva és megszállottan néztem Ildire. Ildikóra. Az életért vívott harc Istennőjére.

De nem tartott sokáig a heveségem. A madarat egyszer csak letépte a menetszél a gumiparkányról, és erősen a földhöz csapta. Ahogy az embert a sorsa. Elállt a lélegzetem, anyámra gondoltam, és hirtelen veszélyben éreztem magam. Elfogyott a levegő, szédültem és émelyegtem. A szemben ülő pasi aztán felpattant, talán látta rajtam, hogy rosszul vagyok és segíteni akart, nem tudom, mert akkor már elájultam.

3.

Téged az élet,
engem az a kicseszett véreb
nem hagy élni.

De nincs miért félni,
amíg a Sanyit meg a Tomit,
ezt a menőt, meg a nyomit,
hagyod itt élni.

A srácok,
az arcok,
úgy vívják a harcot,
sose nem kapsz itt sanszot.

Mert mi igenis, szétrúgjuk a seggedet!
Mert mi igenis, nem vágjuk, mi az az espedes(?)!

Te meg, te csicska,
Okoskudsz,
oszt nyílik a bicska.
Jobb, ha most futsz!

Én őszintén megmondom, hogy ezt a szöveget akkor és ott írtam a vonaton. Ott ültem és tudtam, hogy a barátnőm terhes, ráadásul ikrekkel. És neki meg ez a dolog terhes, és nem fogja elmondani nekem. És hogy majd, ha őríási a para, csak akkor mondja el. 27 vagyok, kilátástalan, és a családom férfi ágán harmincévesen hálnak az emberek. Ez eléggé bosszantó. Szóval ezen gondolkodtam, meg, mondom, közben írtam ezt a szöveget, amikor jött az a cinege és ott leszállt az ablaknál.

Ahogy ott ültem és az eddig bambult faszi-ról átbambultam a cinegére, valami nagyon szép, természetes érzés fogott meg, azt hiszem. Aztán a cinege után egyből a szemben ülő kislányra bambultam. Arra gondoltam, hogy pár hónap, és nekem is lehet két kislányom akár. Nehéz volt ezt az egészet hova tenni. Ki tudja, meddig vigyázhatok rájuk? Meddig nyújthatok nekik szeretetet? Meddig számíthatnak rám? Három évig? Négy évig? De ott és akkor, én őszintén megmondom, elindult bennem valami. Megéreztem valamit, talán a felelősséget.

Talán valami mást. Életemben először éreztem azt, hogy a gyerek nem egy súly, nem egy nehezék, amit rákötnek a bokámra, és akkor aztán „azzal szaladj fel a Kilimandzsáróra, ha tudsz”. Akkor ott úgy éreztem, hogy a gyerek egy áldás. Lehet – miért ne lehetne? – áldás. A mosoly, a sok szeretet, egy tiszta élet, egy tiszta sors. Csak azt kívántam, hogy legyen majd, aki szereti a gyerekeimet, ha már megdöglök. Aztán egy nyugodt, szelíd dallamot hallottam meg egy ütemet, valahol a rengeteg gondolatom felett. Ott zúgott egy bass-sample, de minőségi fajta. És akkor lassan összeállt bennem valami új, valami más, mint az eddigi szövegek.

Fák, csillagok, állatok és kövek
szeressétek a gyermekeimet.

Ha messze voltok tőlem, azalatt
eddig is rátok bízom sorsukat.

Énhozzám mindig csak jók voltakotok,
szeressétek őket, ha meghalok.

Tél, tavasz, nyár, ősz, folyók, ligetek,
szeressétek a gyermekeimet.

Te homokos, köves, aszfaltos út,
vezesd okosan a lányt, a fiút.

Csókolj helyettem, szél, az arcukat,
fű, kő, légy párna a fejük alatt.

Kínáld őket gyümölcscsel, almafa,
tanítsd őket csillagos éjszaka.

Tanítsd, melengesd te is, drága nap,
csempézd zsebükbe titkos aranyad.

S ti mind, élő és holt anyagok,
tanítsátok őket, felhők, sasok,

Vad villámok, jó hangyák, kis csigák,
vigyázz reájuk, hatalmas világ.

Az ember gonosz, benne nem bízom,
De tűz, víz, ég s föld igaz rokonom.

Igaz rokon, hozzátok fordulok,
tűz, víz, ég s föld leszek, ha meghalok;

Tűz, víz, ég és föld s minden istenek:
szeressétek, akiket szeretek.

Úgy éreztem, hogy ezt nem is én írtam.

Mintha valaki más vagy valami más írta volna és sugallta volna aztán nekem. A cinegét néztem. Talán Ő volt. Ott kapaszkodott és ellenállt a viszonyoknak. Kitarzott, amíg kitarthatott, amíg bírta, addig lehetett rá számítani, nem foglalkozott azzal, mennyit él, csupán tette,

amit tennie kellett. Kapaszkodott. Kapaszkodott és tartotta magát. Ahogy én is tartom magam, ahogy nekem is tartanom kell majd azt a plusz két gyönyörűséget. Akkor és ott, tudtam, hogy elég erős leszek. Hogy nem lesz baj. Az a kis cinege meggyőződött. Én elhittem neki, hogy képes leszek felnevelni őket. A két kislányom. Gondolkoztam a neveken, hogy mi lesz majd a kislányok neve, de nem jutott eszembe semmi. Aztán a cinege nevén gondolkoztam, vajon hogy hívhatják? Tomi? Domi? Peti? Vagy Lőrinc? Fogalmam se volt. Eljátszogattam a nevekkel egy kicsit.

Tomi, Domi, Peti?

Vagy Lőrinc?

Nem, nem, nem a név teszi.

Nem, a név nem a fő kincs.

Itt más az, ami érték,

Ez az élet, nem az Önök kérétek.

Ez, mondjuk, meg... megint felettébb rossz lett, ahhoz képest, amit az előbb sugallatként kaptam. Akkor már teljesen megbizonyosodtam abban, hogy azt nem is én írtam, hanem a cinege. Odaszállt az a madár, azért, hogy írjak valami igazán ütőset. Valamit, ami odabasz és sokatmondó. A cinege írta azt a verset. Elneveztem Lőrincnek. Latin eredetű név. Babékoszorúval díszített. Vagy valami ilyesmi. Lőrinc írta ezt a verset azért, hogy legyen egy jó számom, amit kiadhatok, amivel híres leszek, meggazdagszom és eltarthatom a lányaimat. Egész életükben nem lesz semmi problémájuk, annyit fogok ezzel a számmal keresni három év alatt. Három év...

Aztán a kis cinege leesett az ablakról, hiszen gyorsan ment a vonat. Jól telibe kapta a földet szegény. Nagyon sajnáltam. Arra gondoltam, hogy talán Lőrinc csak azért élt, azért született, hogy engem híressé tegyen. Csak aztán jött a felfordulás. A csávó, aki szemben ült, felpatant és kiáltozott, aztán elalult, visszadőlt a székre. Aztán láttam, hogy a Betti is elalult mellettem. Hát megpaskoltam kicsit az arcát, hogy térjen magához.

Molnár Márk, ADSL

Egy nem jó barát

Hihetetlen milyen szép az élet,
De nem nézek rá,
Fejemet elfordítva haladok tovább,
Nem értem szavát.
Megoldja a holnap talán.
Állunk egymás mellett,
De nem nézek rá,
Ki akarom kerülni nem létező hadát.
Otthagyni nem tudom,
Ragaszkodik hozzám.
Felnézek tehát,
Fel a kegyetlen égre,
És tudja már,
Érzi a félelem szagát,
Megértem a szavát.
Látom gondolatát,
Győztesnek tartja magát,
Én elbuktam a csatát,
S fejét elfordítva halad az élet tovább.

Egy polis diák

PÁLYÁZAT

Kedves Diákok!

2012. február 8-án lesz a Politechnikum **Műveltségi Vetélkedője**. Ez minden évben elég vidám és izgalmas szokott lenni, de tavaly – Nektek köszönhetően – a szokásosnál is messze jobban sikerült, mivel nemcsak a résztvevő vállaltátok, hanem a szervezést is. Új ötletekkel, friss lendülettel gazdagítottátok ezt a rendezvényt.

Ezen felbuzdulva idén is felkínáljuk a szervezés lehetőségét.

Pályázni kb. 4-5 fős csoportoknak lehet, a feladattípusokkal és a játék alapkonceptiójával kapcsolatos konkrét elképzelésekkel. A részletesen kidolgozott feladatoknak a pályázat benyújtásakor természetesen még nem kell készen lenniük.

A pályamunkákat az **őszi szünet előtt** Szöllősy Zolinak adjátok oda.

Vigyázat! Ha ti nem pályáztok, újra mi fogjuk megszervezni!

Művészetismeret Munkacsoport

Tomas Tranströmeré az idei irodalmi Nobel-díj

Az irodalmi Nobel-díjat és az azzal járó tízmillió koronát (több mint 316 millió forintot) idén Tomas Tranströmer svéd költőnek ítélték oda. Tranströmer 1931-ben született Stockholmban. Tizenhárom éves korában kezdett versírással foglalkozni, a középiskola elvégzése után a Stockholmi Egyetem pszichológia szakán végzett.

Eddig három kötete jelent meg magyarul, az utolsó kettő a Széphalom Könyvműhely gondozásában. 1979-ben látott napvilágot az első, Tomas Tranströmer versei címmel. Ezt követte a 117 vers, majd Az emlékek látnak 2002-ben. Számos magyar költő műveit fordította svédre, többek között Weöres Sándor, Pilinszky János és Tandori Dezső költeményeit.

Svéd nyelven összesen 13 kötetét adták ki, az elsőt (17 dikter, vagyis 17 vers) 1954-ben, az utolsót (Galleriet: Reflected in Vecka nr.II) 2007-ben. Verseit több mint 50 nyelvre fordították le: haikuköltőként is ismert. Munkásságáért számos díjjal jutalmazták, elnyerte többek között a Bonnier költészeti díjat, a Neustadt Nemzetközi Irodalmi Díjat és az International Poetry Forum svéd díját.

Ahogy az a Wikipédia szócikkéből kiderül, 1990-ben agyvérzést kapott, azóta nehezebben beszél, de az írással nem hagyott fel: bal kézzel ír, gyakran pedig a feleségének diktál. Tranströmer 2001-ben járt a Budapesti Nemzetközi Könyvfesztiválon. Akkor a verseit fordító Mervel Ferenc elmondta: Pekingben kávéházat neveztek el a svéd költőről.

Az Új Könyvpiac internetes oldalán is olvasható beszélgetésből kiderül, hogy Tranströmer akkor került kapcsolatba – többek között – Pilinszky Jánossal, amikor a szocializmus idején a svéd állam által nem támogatott, „Fal” innenső oldalán ragadt író társaival, cseh, szlovén és magyar kortárs

költőkkel felvette a kapcsolatot. 1973-as Ösvények (Stigar) című kötetében egyébként az általa fordított Pilinszky-versek is megjelentek.

Mervel Ferenc Tranströmer világnézetéről, nyelvéről és képi világáról akkor elmondta: „költészete a szimbolizmus, az imagizmus és a szürrealizmus ötvözete. Megnyitja azokat a gondolkodásbeli határokat, amelyek a különböző nemzeteket elválaszthatják egymástól. Nehéz beszkatulyáznunk.”

Az idei esélyesek között – nemzetközi irodalmi berkekben és a laikusok körében – felmerült a szíriai költő, Adonis (Ali Ahmad Szaid Eszber) neve, egyes vélemények szerint ugyanis eljött az idő, hogy egy közel-keleti költő legyen a díj. Az AFP hírügynökség találgatásokra hivatkozva megemlítette Nádas Péter nevét is, ahogy szóba került az izraeli író, Ámosz Oz lehetséges győzelme is. (Oz a 2010-es budapesti nemzetközi könyvfesztivál díszvendége volt.) A kenyai Ngugi wa Thiong'o, a somáliai Nuruddin Farah, a koreai Ko Un, a japán Murakami Haruki, az indiai Vidzsajdan Detha, és az amerikai Joyce Carol Oates, Philip Roth és Cormac McCarthy szintén az esélyesek között volt az AFP latolgatása szerint.

Tavaly Mario Vargas Llosa perui író kapta az irodalmi Nobel-díjat: a Svéd Királyi Tudományos Akadémia indoklása szerint a hatalmi berendezkedések élethű bemutatásáért és az egyén ellenállásának és kudarcának képszerű ábrázolásáért. Egy évvel korábban – 2009-ben – Herta Müller romániai születésű német írónő részesült az elismerésben.

Ahogy a díj hivatalos oldalán is olvasható, az 1901 óta kiosztott irodalmi Nobel az azok az írók, költők kaphatják meg, akik a maguk területén kiemelkedőt alkottak. Az első díjazott Sully Prudhomme francia költő, esszéíró volt. Nyolc évet kellett várni arra, hogy

az első nő is átvehesse az irodalmi Nobel: A Nils Holgersson csodálatos utazása a vadludakkal című regényt író svéd Selma Lagerlöf 1909-ben „magasrendű idealizmusa, élénk képzelete és szellemi érzékenysége elismerésül” kapta meg. 2010-ig 12 nő fért be a mezőnybe.

Eddig összesen 103 alkalommal ítelték oda a díjat: hét év – 1914, 1918, 1935, 1940, 1941, 1942 és 1943 – kimaradt. A Nobel Alapítvány közlése szerint ez akkor történhet meg, ha egyetlen irodalmi alkotás színvonala sem üti meg az előírt szintet. Ebben az esetben a ki nem osztott díj összegét a következő évi jutalomhoz csapják. Érdekesség, hogy a jelöltek nevét 50 évig nem hozhatja nyilvánosságra az illetékes bizottság.

A legfiatalabb díjazott a Dzsungel könyvét is író 42 éves Rudyard Kipling volt 1907-ben, a legidősebb pedig a brit Doris Lessing, aki 2007-ben 88 éves korában csatlakozott az illusztris társasághoz. Megosztott irodalmi Nobel-díjat adtak át 1904-ben, (Frédéric Mistralnak és José Echegaray-nak), 1917-ben (Karl Gjellerupnak és

Henrik Pontoppidannak), 1966-ban (Shmuel Agnonnak és Nelly Sachs-nak), és 1974-ben (Eyvind Johnsonnak és Harry Martinsonnak). 1901 óta kétszer fordult elő, hogy valaki visszautasította az elismerést. Borisz Paszternak orosz író, költő, műfordító 1958-ban választhatott a száműzetés vagy az irodalmi Nobel között, Jean-Paul Sartre francia regényíró, kritikus viszont 1964-ban önszántából mondott nemet, ahogy minden egyéb, hivatalos kitüntetés is visszautasított.

Posztumusz irodalmi Nobel-díjat ítéltek oda Erik Axel Karlfeldt svéd költőnek 1931-ben: Karlfeldt ebben az évben hunyt el. 1974-től a Nobel Alapítvány döntése értelmében viszont nem adnak át posztumusz díjat, kivéve, ha az illető a bejelentést követően hal meg. Érdekes, hogy a 107 díjazott közül huszonhatan angol nyelven írtak vagy írnak, tizenhárman franciául, ugyanennyien németül, tizenegyen spanyolul, hatan olaszul és svédül, öten oroszul, négyen lengyelül, három norvég és dán nyelven, ketten pedig görögül és japánul.

hvg.hu

Tomas Tranströmer írásai

Izmir délután háromkor

Két koldus a majdnem üres utcán,
egyik a másikat hátán cipeli,
emennek fél lába töből hiányzik.

Egy pillanatra felnéznek, s haladnak tovább,
az állat bámul így bele megdermedve
az éjjeli autó fénycsóvjába.

Futnának szinte, mint tetten ért fiúk
az iskola üres udvarán. Kinn, az úrben
a délutáni hőség miriád órája ketveg.

A rév fölött csillogó kékség suhan,
a fekete szín riadtan les ki a kőből,
a fehér viharrá érik a szemben.

Mikor a harmadik óra is a pata alá hull,
s horkan a sötét a világosság túoldalán,
a város a tenger ajtaja elé mászik,

rásiklik a keselyű szemének célkeresztje –

Lisszabon

Az Alfama negyedben a sárga villamos
zengve nekivágott a kaptatónak.

A dombon két börtön is volt,
az egyik a tolvajoké.

Kikiabáltak a rácsos ablakokból,
hogy fényképezzük le őket.

“Itt fényképezni?” szólt a kalauz,
s zavartan mosolygott hozzá –
“itt a politikusok ülnek”.

S a magasból, a magasból,
az oromfal magasából,
egy ablakból egy távcsöves férfi,
láttam, a tengert nézte.

A kék ájerben mosott ruha lógott,
a falak átforrósodtak, s a falon

a legyek egy helyre néztek, mint ki olvas.
Hat évvel később egy lisszaboni hölgytől
megkérdeztem:
„A börtönökkel valóban az a helyzet...
vagy talán álmodtam az egészet?”

A hajó és a falu

Egy kék portugál halászhajó orra
belehasít az Atlanti-óceánba.
Kék pont a távolban, magam is rajta vagyok,
bár a hat halász a hajón
észre sem veszi, hogy heten vagyunk.

Láttam, hogyan épül egy ilyen hajó, előbb
csak fekszik – óriás lant húrok nélkül –
egy-egy szegényes völgy öblében: egy faluban,
hol mindig mosnak, mosnak bőszen,
szelíden, búsan.

Emberektől fekete a part.
Vége az ünnepségnek,
elviszik a hangszórókat.
Katonák nyitnak utat a szónok
Mercedesének; a kocsi oldalán
szavak dobolnak.

Az elfelejtett kapitány

Sok körülöttünk az árny. Mentem hazafelé
a szeptemberi éjszakában, mikor Y.
negyven év után kilépett a sírjából,
s mellém szegődött.

Először egészen üres volt, egyetlen név volt
csupán, de gondolatai
az időnél gyorsabbak voltak,
utolértek bennünket.

Belenéztem két szeme távcsövébe,
s a háború tengerére láttam.
Utolsó hajója alánk
materializálódott lassan.

Előttünk s mögöttünk
az atlanti konvoj hajói,
a túlélők, akiket az emlékezete megőrzött
(számunkra láthatatlanul).

Álmatlan éjszakák váltogatták egymást,
róla lemondtak – Az impregnált kabát alatti
úszómellény sem tehetett csodát.
Sosem ért haza.

Egy cardiffi kórház ágyán vérzett el
valami belső sírásban.
Feküdt,
horizonttá válhatott végre.

Isten veletek, tizenegy csomós konvojok!
Isten veled, 1940! A világtörténelem itt véget ér.
A bombázók függve maradnak az égen.
A hangafüves puszták virágoznak.

Egy század eleji fényképen tengerpart látszik,
s áll hat matróruhás fiú,
karjukban kicsiny vitorlás hajó.
Micsoda komoly arcok!

Néhányuk nemcsak kedvét, halálát is
lelte a hajójában. S holtakról írni
kicsit most olyan, mint az a játék ott, a parton,
a készülő vihar előszelében.

Tözsér Árpád fordításai

A kék ház

Fehér éjszaka. Kinn állok az erdő sűrűjében,
onnan vizsgálom párákék falú házunk.
Mintha távoztam volna az élők sorából, s új
szögből látnám.

Több mint nyolcvan nyarat megélt. Fája
négyyszer impregnálva örömmel, háromszor
fekete gyással. Ha egy lakója meghal,
átfestik. A halott maga festi át, ecset nélkül,
belülről.

A házikó mögött a néhai kert. Elvadult.
Gaz, gyom, dudva bukóhullámai, csenevész
cserjék pagodái, felcsapó, előbukkanó
szöveg, a gaz Upaniásidjai, viking flottái,
sárkányfejek, lándzsák – gyombirodalom!
Az elvadult kert fölött egy bumeráng
árnyéka röpköd. Egy százszor feldobott
bumerángé. Egy korábbi lakó játszhatott
vele. Valaha régen. Félig még gyerek. Mintha
gondolatban ösztönözne: „teremtsd elő...
rajzolj magadnak...” Hogy kifogjon a sorson.
A házikó iskolásrajzra hasonlít. Valami kései
gyerekség bujkál benne: valaki túl korán
feladta gyerekkorát. Tessék, lépj be, nyitva az
ajtó! Itt izgalom fészkel a mennyezet deszkái
közt, s béke a kopott falakban. Az ágy fölött
amatőr festmény: tajtékozó tengeren sikló
hajó, tizenhét dagadó vitorlával. Érzed a
vihar szelét. Az aranyozott keret sem képes
útjába állni.

Itt benn mindig egyformán korán
van. Itt még a válaszut előtt vagy, a
visszavonhatatlan választások ideje előtt.
A legcsodásabb korszak! Hiányoznak az
alternatívák. Minden vázlat valóságra
vágyik.

Egy távoli csónakmotor váratlanul kinyújtja
a nyári éj karimáját. A harmatcsepp
nagyítóüvegében öröm és szomorúság
vegyül. Néha felsejlik bennünk: életünknek
lehet egy testvérhajója, amely egész más
vizeken siklik. Míg a nap ott olvadozik a
szigetek mögött.

Mervel Ferenc fordítása

World Press Photo 2011

Budapest, Néprajzi Múzeum, szeptember 30. - október 30.

A World Press Photo nonprofit független szervezetet 1955-ben alapították Hollandiában. Elsődleges célja, hogy támogassa és népszerűsítse a sajtófotósok munkáját. A szervezet minden évben megrendezi az elmúlt év eseményeiből készült sajtófotóversenyét. Ez a legnagyobb és a legtekintélyesebb verseny a fotós újságírók között. A képek a legkülönbébb kategóriákban mutatják be az elmúlt év legfontosabb és legmeghatározóbb eseményeit.

A 2010. év eseményeit bemutató World Press Photo versenyre 125 országból 5691 fotóriporter pályázott. A 108059 fotó értékelésével a nemzetközi zsűri tizenhárom napot töltött Amszterdamban. A zsűri tagjai végül 23 nemzet 55 fotográfusát, köztük a magyar Lakatos Pétert díjazták.

Lakatos Péter, az MTI külsős fotóriportere első díjat nyert a hírkép (Spot News) kategóriájában a Szabadság hídról leugró öngyilkos férfiről készített fotójával. Felvétele a 2010. május 22-i tragédiát örökítette meg. Egy ötven év körüli férfi a Szabadság híd egyik pillérének csúcsán lévő turulmadárra kapaszkodott fel, ahol éghető folyadékkal locsolta le a ruháját, majd meggyújtotta, végül levetette magát a magasból. A fényképen az ugrás pillanata látható.

Négy év után idén ismét a Néprajzi Múzeum ad otthont a világ legjobb, legfontosabb, legmeghatározóbb, legmegdöbbentőbb, legfelkavaróbb stb. sajtófotóit bemutató kiállításnak.

A Poligráf a World Press Photo 2011 képeiből ad válogatást.

Tartalom

Az IT-n történt	2
A helyesírási verseny eredményei.	6
Angol sarok	7
Rob Dawson: Comenius Update	9
Irodalmi háziverseny	10
Dávid Bence Anyeginként.	14
Molnár Dorottya válasza	15
Jani Dóra hölgye	15
Ferenczi Márton Tatjanának	16
Krizsán Lili: Messze, messze	17
Fazekas Julcsi Schulberg professzora	18
Molnár Márk Cinkéje.	22
Egy polis diák nem jó barát.	26
Műveltségi vetélkedős pályázat.	26
Az idei irodalmi Nobel-díjasról	27
Tomas Tranströmer írásai.	29
World Press Photo 2011.	31
Aranyköpések	32

Aranyköpések

- Fikció = kiataláció (!)
- Fikció = olyan dolog, amit az írói elme talált ki, néha nagy kínok között.
- Az elbeszélő kitalált, míg az író él.
- Az író egy személy. Az elbeszélő pedig egy költemény, amit az író írt.
- A ragadványnév nem tisztességesen létrejött név.
- Példázat az, amire egy konkrét dolgot mond valaki.
- Amikor a Nagyfiú veréssel fenyegetőzik, [a Kisfiúnak] be kell húznia a farkát.
- A Nagyfiúban kitör egy kényelmetlen, ideges érzés. Azután főbe-agyba verte...
- A Kisfiú ottmarad megtörölni az órát (!).
- A Nagyfiú a Kisfiút megfényítette (!).

NAGY-NAGY KÖSZÖNET

SZÉKELY-BAKK ERIKÁNAK A KÖNYVTÁRNAK ADOMÁNYOZOTT KÖNYVEKÉRT.

A SZERK.

A Közgazdasági Politechnikum lapja

Felelős kiadó: Diósi Alojzia

Felelős és tördelő szerkesztő: Jakab Judit

Postacím: 1096 Budapest, Vendel utca 3.

e-mail: jjudit@poli.hu, internet: www.poli.hu, helyi hálózat: P:\poligraf

Készül az A-Z Buda CopyCAT Kft sokszorosító műhelyében